

understrege, at jeg ikke fører nogen religiøs diskussion, og at jeg er tilhænger af fri abort. Vi har som bekendt adgang til fri abort i Danmark op til svangerskabets 13. uge – derefter er der stadig mulighed for at abortere, men det kan kun ske under skærpede omstændigheder.

Man kunne på denne baggrund tænke sig det argument fremført, at den aktuelle abortlovgivning er et udtryk for, at vi (lovgiver) allerede (forudsætningsvis) har anerkendt/godkendt, at et foster altid kan tilintetgøres frem til den 13. uge. Hvorfor da ikke tillade forsøg på levende fostre frem til 2-ugers dagen – ville andet ikke være hykleri? For det første skal det bemærkes, at abort typisk vil medføre, at fosteret dør – der bliver således indtil videre ikke tale om mulighed for forsøg på levende fostre i denne situation. For det andet – og det er efter min mening det afgørende moment – er der tale om to vidt forskellige situationer. I abortsituationen er der tale om en afvejning imellem hensynet til den potentielle moders biologisk-sociale velfindende over for opretholdelsen af fosterets biologiske liv. Det skal her bemærkes, at hensynet til moderens sociale situation også kan tænkes at tale for at tilendebringe fosterets biologiske liv. Interesseafvejningen er i den legale abortsituation med rette faldet ud til fordel for hensynet til moderen. Jeg vil blot lige en passant påpege, at hvis man godtager det synspunkt, at et foster har krav på retsbeskyttelse, kan det som refleksvirkning blive vanskeligere at lade interesseafvejningen foster/moder falde ud til »fordel for« moderen. Dette være blot sagt som et memento.

Grunden til, at abortargumentet ikke kan anvendes til at begrunde en legalisering af forsøg på et levende foster, er tvedtelt. For det første var man på tidspunktet for tilblivelsen af abortlovgivningen sig næppe bevidst, at der senere kunne blive tale om at overveje en egentlig og omfattende retsbeskyttelse af fosteret. For det andet er interesseafvejningen – om der overhovedet er nogen – i forsøgssituationen af en ganske anden karakter, idet modstillingen her er mellem et endnu ikke nærmere fastlagt hensyn til et embryo/foster og en forskningsinteresse, som kan og måske ikke kan frembringe positive resultater i henseende til lindring/helbredelse

ved forsøg på levende fostre. Såfremt vi fastholder situationen, men blot tænker os fosteret erstattet med et levende individ, er der ikke den ringeste tvivl om, hvorledes interesseafvejningen ville falde ud: ingen forskningsmæssig interesse kan legitimere forsøg på et menneske uden dettes informerede samtykke. Men hvilken vægt bør vi lægge på et muligt hensyn til fosterets retsbeskyttelse og hvilken på forskningen?

Jeg vil tillade mig at postulere, at abortlovgivningen ikke i sig selv afgiver noget argument for tilladeligheden af forsøg på levende embryoer/fostre. Det er endvidere væsentligt at gøre sig klart, at den anførte 14-dages grænse er arbitrær. Ikke i den forstand, at der ikke eksisterer en biologisk grundelse for at foreslå 14-dages grænsen. Det centrale er imidlertid, at andre grænser også er tænkelige og lige så vel lader sig begrunde. Ja, nogle har sågar foreslået, at man bør lægge et bevidsthedskriterium til grund, således at vi kan tillade forsøg på levende fostre, indtil de opnår bevidsthed om sig selv, eventuelt blot i form af mere eller mindre udviklede sansninger uden intellektuel bearbejdning (smertereaktion etc.). Det er efter min mening ikke muligt at pege på en uomtvistelig psyko-biologisk tidsgrænse, bortset muligvis fra befrugtningen.

Hvor står vi da?

Det er indlysende, at vi bliver nødt til at tage hul på debatten om, hvornår biologisk liv er beskyttelsesværdigt. Lad mig inddrage et andet eksempel. Debatten om hjerte-kontra hjernedøds-kriteriet er atter blevet aktualiseret som følge af den medicinske teknologis øgede muligheder for at udføre (endnu til dels eksperimentelt betonede) transplantationer. Denne debat angår spørgsmålet om, hvorvidt vi bør tilendebringe biologisk liv til fordel for et andet biologisk liv, som har bevaret sin intellektuelle kapacitet (patienten, som skal modtage transplantatet). Der er formentlig en større forståelse blandt borgerne i vort samfund for, at det kan være berettiget at tilendebringe et biologisk liv hos et individ, hvis livskvalitet efter forskellige og vel oftest stærkt subjektive standarder er afgørende forringet, og som eventuelt har afgivet et såkaldt livstestamente, hvorledes dette testaments juridiske status end måtte være.